

prosinac 2017.

SADRŽAJ

AZTN postao nadležan za provedbu Zakona o zabrani nepoštenih trgovачkih praksi u lancu opskrbe hranom

Odbačena prijava koncentracije Slovenia Broadbanda i Nove TV

Međunarodna konferencija – središnji događaj proslave 20-te godišnjice rada AZTN-a

Je li konkurenčija postala temeljna društvena vrijednost u Hrvatskoj?

Ideje o novim rješenjima u sudskom nadzoru

Europska komisija kaznila dobavljače sigurnosne auto opreme

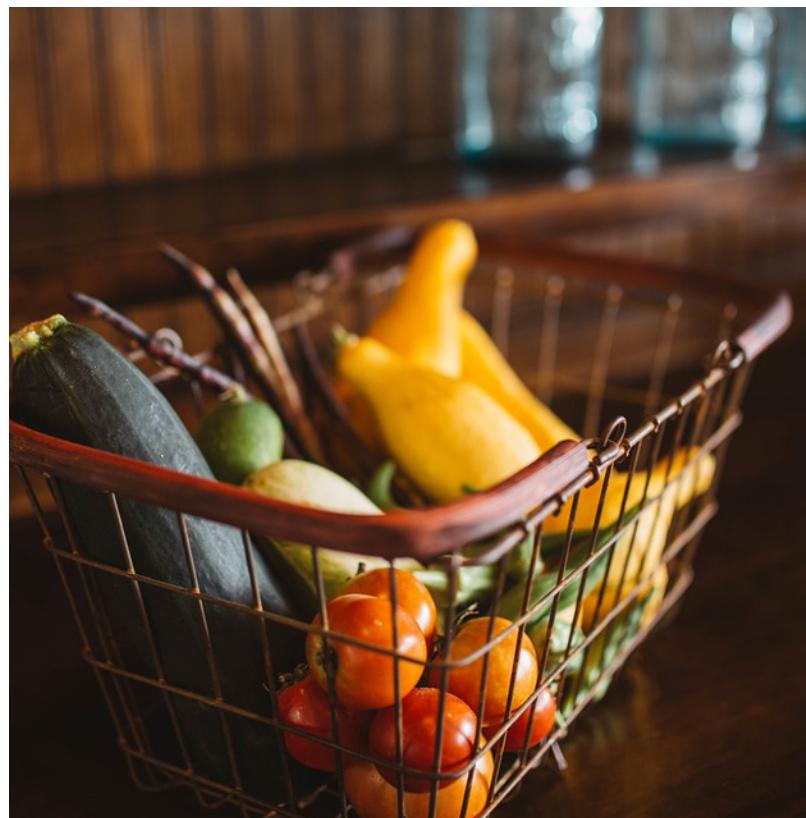
Velika revizorska četvorka kažnjena u Italiji

Exxon Mobil i distributeri nametali fiksne cijene na Cipru

Njemačka zabranila preuzimanje u sektoru prodaje ulaznica

AZTN postao nadležan za provedbu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom

ZZNTP stupa na snagu 7. prosinca 2017., a trgovcima, otkupljavačima i prerađivačima je ostavljen rok do 31. ožujka 2018. da usklade sve ugovore između dobavljača i trgovaca te ugovore između otkupljavača i/ili prerađivača i njihovih dobavljača koji su sklopljeni prije stupanja na snagu Zakona. U protivnom, takvi ugovori prestaju važiti od 1. travnja 2018.

Zakon o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom (Narodne novine, br. 117/17) stupa na snagu 7. prosinca 2017, a nadležna za njegovu provedbu u Hrvatskoj postaje Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. Zakonom se utvrđuju pravila i sustav mjera za sprječavanje nametanja nepoštenih trgovačkih praksi i utvrđuju nepoštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom čijim se nametanjem iskorištava značajna pregovaračka snaga otkupljavača i/ili prerađivača ili trgovca u odnosu na njihove dobavljače.

Cilj Zakona je uspostava, osiguranje i zaštita poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom.

Adresati ZZNTP-a

Adresati Zakona su svi sudionici u lancu opskrbe hranom, a riječ je o proizvođačima, otkupljavači-

**AGENCIJA POSTUPAK
POKREĆE PO
SLUŽBENOJ DUŽNOSTI
I NA ZAHTJEV
STRANKE**

dišni prihod (uključujući povezana društva) u RH prelazi iznos od **50.000.000,00 kuna**. U prihode se ne uračunava prihod ostvaren između povezanih društava (društava unutar grupe).

Rok za usklajivanje ugovora

ZZNTP-om je trgovcima, otkupljavačima i prerađivačima ostavljen rok do 31. ožujka 2018. da usklade sve ugovore između dobavljača i trgovaca te ugovore između otkupljavača i/ili prerađivača i njihovih dobavljača koji su sklopljeni prije stupanja na snagu Zakona jer će, u protivnom, takvi ugovori prestati važiti od 1. travnja 2018. godine.

Nepoštene trgovačke prakse koje utvrđuje Zakon

Nepoštene trgovačke prakse mogu postojati u odnosima: **iz-**

među dobavljača i otkuplji-vača i/ili prerađivača te izme-đu dobavljača i trgovaca.

Nepoštene trgovačke prakse u proizvodnji, preradi i/ili trgovini poljoprivrednim ili prehrambenim proizvodima koje se iskorištavanjem značajne pregovaračke snage nameću dobavljačima su:

1. pisani ugovor između otkupljavača i/ili prerađivača ili trgovca i njihovih dobavljača koji nije sastavljen u skladu s odredbama Zakona ili obveze nametnute dobavljaču koje nisu predviđene u pisanom ugovoru između otkupljavača i/ili prerađivača ili trgovca i njihovih dobavljača,

2. plaćanja koja nisu jasno istaknuta i specificirana na izdanom računu ili otkupnom bloku,

3. opći uvjeti poslovanja otkupljavača i/ili prerađivača ili trgovca koji nisu u skladu s odredbama Zakona,

4. mogućnost jednostranog raskida ugovora s dobavljačem od strane otkupljavača i/ili prerađivača ili trgovca u nepisanom obliku ili bez navođenja osnovanih razloga za raskid ugovora ili mogućnost otkaza ugovora s dobavljačem bez primjerenoj otkaznog roka ili mogućnost jednostrane izmjene ugovora od strane otkupljavača i/ili prerađivača ili trgovca,

5. nerazmjerne visoke ugovorne kazne s obzirom na vrijednost i značenje objekta obveze i

6. ostale nepoštene trgovačke

prakse propisane ovim Zakonom.

U odnosu dobavljača i otkupljavača i/ili prerađivača Zakon utvrđuje **9 ostalih nepoštenih trgovačkih praksi** kao što su netransparentno umanjenje količine i/ili vrijednosti proizvoda standardne kvalitete, ispostavljanje bjanko zadužnice radi preuzetog repromaterijala, uvjetovanje sklapanja ugovora i poslovne suradnje kompenzacijom roba i usluga, nepreuzimanje ugovorenih količina poljoprivrednih ili prehrambenih proizvoda u skladu s ugovorenom dinamikom otkupa, naplatu naknade za sklapanje ugovora s dobavljačem koja nije razmjerna administrativnom trošku koji treba snositi dobavljač itd.

Također, **u odnosu dobavljača i trgovca ZZNTP** utvrđuje **24 ostale nepoštene prakse**, koje se prije svega odnose na naplatu različitih naknada, poput naknade za uvrštanje u prodaju, naknadu za smještaj proizvoda na policama, osim u slučaju kada

! 40 DANA ROK PODUZETNICIMA ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA MJERA

dobavljač od trgovca izričito traži smještaj svog proizvoda na određenoj polici u prodajnom mjestu trgovca, naplatu naknade za vraćanje isporučenih, a neprodanih proizvoda odnosno naplatu naknade za zbrinjavanje takvih proizvoda, osim u slučaju proizvoda koji se prvi put isporučuju trgovcu, kao i proizvoda za koje dobavljač izričito traži prodaju, a unaprijed je pisanim putem upozoren od strane trgovca da zbog slabog obrtaja može doći do isteka roka trajanja tih proizvoda, naplatu naknade za dostavu proizvoda izvan ugovorenog mesta isporuke, naknadu za širenje prodajne mreže trgovca odnosno preuređenje postojećih prodajnih mjesta ili

Sudski nadzor

Protiv rješenja Agencije nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Tužba protiv rješenja Agencije ne zadržava izvršenje rješenja, osim u dijelu rješenja koji se odnosi na izrečenu upravno-kaznenu mjeru. Također, tužbe protiv rješenja Agencije radi odlučivanja o postupovnim pitanjima ne zaustavljaju tijek postupka, a svi sporovi pokrenuti pred nadležnim upravnim sudovima na temelju odredaba Zakona su žurni.

skladišnih kapaciteta trgovca itd.

Obvezni sadržaj ugovora

Ugovori između ugovornih strana moraju biti sklopljeni u pisanom obliku i sadržavati sve odredbe važne za poslovni odnos ugovornih strana. Ugovor između **dobavljača i otkupljavača i/ili prerađivača** obavezno mora sadržavati:

- cijenu proizvoda i/ili način određivanja, odnosno izračuna cijene,
- kvalitetu i vrstu poljoprivrednog ili prehrabnenog proizvoda koji se isporučuje,
- uvjete i rokove plaćanja (max 60 dana od dana primitka/30 dana za svježe proizvode),
- uvjete i rokove isporuke,
- mjesto isporuke,
- trajanje ugovora.

Ugovor koji nije sklopljen u pisanom obliku i koji ne sadrži propisane odredbe, ništaran je.

Iznimke od obveze ugovora sklopljenog u pisanom obliku imaju oni primarni proizvođači koji prihvate narudžbu temeljem javno objavljenih obvezujućih uvjeta koji se prilažu otkupnom bloku, imaju sklopljen ugovor o zajedničkoj proizvodnji te ukoliko primarni proizvođač svoje proizvode isporučuje zadržući čiji je član. Ugovori **između dobavljača i trgovaca** obvezno moraju sadržavati iste odredbe koje su prethodno navedene za ugovore između dobavljača i otkupljavača i/ili prerađivača,

s tim da za trgovce **ne postoje iznimke od obveze pisanih oblika ugovora**. Ugovori su ništarni kad sadrže odredbe koje otkupljavaču i/ili prerađivaču, odnosno trgovcu, omogućuju jednostrani raskid ugovora u ne-pisanom obliku ili bez navođenja osnovanih razloga za raskid ugovora, kad mogu otkazati ugovor bez primjerenoj otkaznog roka ili kad sadrži odredbu o jednostranoj izmjeni ugovora.

Preuzimanje obveza od strane poduzetnika

Agencija vodi upravni postupak utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nameštanjem nepoštene trgovačkih praksi i postupak utvrđivanja uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjere. Agencija postupak pokreće po službenoj dužnosti i na zahtjev stranke.

Stranka protiv koje je pokrenut postupak može Agenciji u roku od 40 dana od dana pokretanja postupka predložiti preuzimanje obveze izvršenja određenih mjer i uvjeta te rokove u kojima će to učiniti kako bi se otklonile nepoštene trgovačke prakse. Ovisno o težini povrede, opsegu povrede i vremenu trajanja povrede koji se utvrđuju u ispitnom postupku, Agencija će ocijeniti jesu li predložene mjeru, uvjeti i rokovi dostačni za otklanjanje nepoštene trgovačke prakse te će u slučaju pozitivne ocjene,

privremenim rješenjem prihvati predložene mjere, uvjete i rokove koji time postaju obvezni za predlagatelja. Dostavljanjem dokaza o ispunjavanju preuzetih mjeru i obveza, Agencija obustavlja postupak bez utvrđenja da je povrijeđen Zakon i bez izricanja upravno-kaznene mjere.

Agencija potiče poduzetnike na koje se odnosi ZZNTP da predlažu obveze izvršenja mjera jer se time najbrže otklanaju uočene nepravilnosti i uspostavljaju poštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom. Ako stranke protiv kojih je pokrenut postupak utvrđivanja postojanja zabranjenih nepoštenih praksi ne ponude Agenciji mjeru ili Agencija ocijeni da predložene nisu dostatne za otklanjanje nepoštenih trgovačkih praksi odnosno ako stranka ne dostavi dokaze o izvršenju mjeru, Agencija će nastaviti voditi ispitni postupak.

Upravno kaznene mjeru

Nakon utvrđenja da je stranka u postupku iskoristila značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi svom dobavljaču, odnosno povrijedila odredbe Zakona, Agencija će odlučiti o postojanju uvjeta za izricanje upravno-kaznene mjeru te odrediti njezinu visinu, kao i rokove i način njezina izvršenja. Pri utvrđivanju i izricanju upravno-kaznene mjeru, Agencija uzima u obzir težinu povrede,

opseg povrede, vrijeme trajanja povrede i posljedice te povrede za dobavljače. Utvrđeni iznos upravno-kaznene mjeru se smanjuje ili povećava ovisno o utvrđenim olakotnim i/ili otegotnim okolnostima. Upravno-kaznenim mjerama je cilj uspostava, osiguranje i zaštita poštenih trgovačkih praksi kojima se štite sudionici u lancu opskrbe hranom, kažnjavanje počinitelja povreda te odvraćanje počinitelja i drugih osoba od povreda Zakona. ZZNTP definira koje su teške, a koje lakše povrede Zakona te u skladu s tim definira i maksimalne iznose upravno kaznenih mjeru. Za iznimno tešku povrodu Zakona, upravno-kaznenom mjerom u iznosu do najviše 5.000.000,00 kuna za pravnu osobu, odnosno 2.500.000,00 kuna za fizičku osobu kaznit će pravna ili fizička osoba koja se u smislu ovoga Zakona smatra otkupljavačem i/ili prerađivačem ili trgovcem, a koja prodaje proizvod po cijeni nižoj od bilo koje nabavne cijene u nabavnom lancu tog proizvoda (članak 12. točka 14.). Do najviše 3.500.000,00 kuna za pravnu osobu, odnosno 1.500.000,00 kuna za fizičku osobu zapriječene su upravno kaznene mjeru za teže povrede Zakona, dok su za lakše povrede Zakona zapriječene upravno-kaznene mjeru do najviše 1.000.000,00 kuna za pravnu osobu, odnosno 500.000,00 kuna za fizičku osobu. a

Odbačena prijava koncentracije Slovenia Broadbanda i Nove TV

Prijava je odbačena jer je Agencija za elektroničke medije donijela odluku da bi ta koncentracija bila nedopuštena u smislu odredaba Zakona o elektroničkim medijima (ZEM)

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN) donijela je odluku o odbacivanju prijave namjere provedbe koncentracije poduzetnika Slovenia Broadband i Nova TV jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka ocjene dopuštenosti te koncentracije.

Naime, Agencija za elektroničke medije (AEM) je 14. studenog 2017., donijela odluku da bi provedbom koncentracije poduzetnika Slovenia Broadbanda i Nova TV nastala nedopuštena koncentracija u smislu odredbi Zakona o elektroničkim medijima (ZEM).

Naime, propisi o zaštiti tržišnog natjecanja odnosno Uredba o koncentracijama i Obrazac prijave koncentracije propisuju da podnositelji prijave koncentracije koja se odnosi na područje medija na koju se primjenjuju i posebni propisi o elektroničkim medijima, mora Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja, između ostalog, do-

staviti i odluku AEM-a o tome da ne postoje uvjeti za pokretanje postupka ocjene dopuštenosti koncentracije poduzetnika temeljem propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Budući da Slovenia Broadband takvu odluku AEM-a nije mogao pribaviti jer je to tijelo koncentraciju proglašilo nedo-

puštenom, AZTN je utvrdio da ne postoje uvjeti za pokretanje postupka ocjene dopuštenosti koncentracije poduzetnika temeljem propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Stoga je AZTN odbacio prijavu namjere te koncentracije. a

Međunarodna konferencija – središnji događaj proslave 20-te godišnjice rada AZTN-a

Konferenciji je nazočilo više od 100 domaćih stručnjaka, sudaca, odvjetnika i predstavnika akademske i poduzetničke zajednice koji su sudjelovali u konstruktivnoj raspravi o radu Agencije te sudskom nadzoru nad njezinim odlukama

Već 20 godina, unatoč skromnim finansijskim i ljudskim resursima, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja ima nezaobilaznu ulogu u provedbi propisa i stvaranju kulture tržišnog natjecanja u hrvatskom društvu.

AZTN je do kraja 2016., dakle u proteklih 19 godina riješio ukupno 7.588 predmeta od čega 2.237 upravnih. Uz to je donio 449 mišljenja na propise, a uz procjenu da će broj predmeta i u ovoj godini biti na razini 2016., možemo reći da je Agencija u 20 godina riješila preko 8.000 predmeta! I to s manje od 50 zaposlenih i proračun koji iznosi samo 10 milijuna kuna i koji je nefleksibilan i nije razvojni.

Kredibilna praksa, unatoč preprekama

Uz to, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, nadležna je za gotovo 260 tisuća subjekata koji odgovaraju definiciji podu-

Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

zetnika iz ZZTN-a. Statistici treba dodati i podatak da je u razdoblju od 2012. do 2015. (dakle, u samo tri godine) Agencija izrekla upravno-kaznenih mjera u iznosu od gotovo 26 milijuna kuna, od čega je gotovo 20 milijuna kuna naplaćeno i uplaćeno u Državni proračun.

Za usporedbu, od 1997. do 2010. za izricanje kazni bili nadležni prekršajni sudovi), na temelju gotovo 200 optužnih prijed-

loga koje im je uputila Agencija, prekršajni su sudovi u 13 godina izrekli jednu jedinu novčanu kaznu.

To je tek jedna od ilustracija otpora zakonodavca na koji je Agencija nailazila u pokušaju da dobije ovlasti koje su takvim tijelima država članica EU omogućavale učinkovitu implementaciju propisa o tržišnom natjecanju, a sve potrebne ovlasti, ključne za opću i posebnu prevenciju i stvaranje svijesti o tome da se kršenje propisa o tržišnom natjecanju ne isplati. Agencija je dobila sa začasnjenjem od barem petnaest godina. No, unatoč tome danas s ponosom možemo reći da smo izgradili instituciju s kredibilnom praksom, s bogatim iskustvom provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u Hrvatskoj, ali i na unutarnjem tržištu Europe "smeštajući se na vlastiti noge".

- ! JEDAN OD PREDUVJETA NEOVISNOSTI
- JE STABILNO FINANCIRANJE PA JE AGENCIJI POTREBNO OSIGURATI STABILAN, RAZVOJNI PRORAČUN KAKO BI MOGLA JAČATI SVOJE KAPACITETE

Zahvala zaposlenicima i prijašnjim čelnicima

Predsjednik Vijeća se u svom govoru posebno zahvalio zaposlenicima Agencije i ranijim čelnicima - profesorici Deši Mlikotin Tomić, Hrvolu Momčinoviću i Olgici Spevec na svemu što su kao čelnici učinili za Agenciju. Jedna od njih, prof. dr. Deša Mlikotin Tomić u pozdravnom se govoru osvrnula na teškoće u doноšenju prvog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja i ustrojavanju institucije, naglasivši kako se "danас vidi da koliki je to bio veliki uspjeh i koliko je važna uloga Agencije u funkcioniranju tržišta".

Prof. dr. sc. Deša Mlikotin Tomić, prva ravnateljica AZTN-a

otvaranju Međunarodne konferencije kojom je AZTN 15. studenog 2017. u Zagrebu obilježio 20 godina rada.

Doprinos razvoju demokracije

Cerovac je, osim na povjesni pregled rada AZTN-a, dao pogled i u budućnost, posebno naglasivši kako jači razvojni iskorak priječe nedostatna finansijska sredstva i nemogućnost slobodnog zapošljavanja. Nataša Mikuš Žigman, državna tajnica u Mi-

nistarstvu gospodarstva, poduzetništva i obrta u pozdravnom je govoru, pak, naglasila važnost dugogodišnje suradnje Agencije i Ministarstva na izradi zakonskih i podzakonskih propisa iz područja zaštite tržišnog natjecanja, dok je Dr. Branko Baričević, voditelj Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj u kontekstu važnosti tržišnog natjecanja za zaštitu interesa potrošača Unije, naglasio ulogu nacionalnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja. Nacionalna tijela, prema njegovim riječima,

donose 85 posto svih odluka koje se na zajedničkom tržištu odnose na pravo konkurenčije. Ante Ga-

**! 260.000
SUBJEKATA KOJI
ODGOVARAJU
DEFINICIJI
PODUZETNIKA IZ
ZZTN-A NADZIRE
AGENCIJA**

lić, predsjednik Visokog upravnog suda osobito je istakao važnost rada Agencije na razvoju društva jer se, kako je naglasio, "povijest razvoja jedne zemlje mjeri poviјešću njezinih demokratskih institucija, a AZTN je svakako jedna od njih."

Na konferenciji su održane dvije panel rasprave. Jedna je bila posvećena dosadašnjim iskustvima i budućim izazovima u radu AZTN-a na kojem su se naglasili brojni pozitivni doprinosi koje je AZTN imao u razvoju tržišnog gospodarstva u Hrvatskoj i, općenito, demokratizaciji društva.

Poruke panelista

Uz ključne poruke kako je jedan od preduvjeta neovisnosti stabilno financiranje te da je Agenciji potrebno osigurati stabilan, razvojni proračun kako bi mogla jačati svoje kapacitete, ali i vjerodstojno ispunjavati obvezu promicanja kulture tržišnog natjecanja u okruženju, rasprave na panelima donijele su nekoliko

zanimljivih ideja za razmatranje o budućem institucionalnom ustrojstvu i zakonskim ovlastima Agencije te drugaćijem ustrojstvu sudske nadzora.

Prije svega se tu misli na mogućnosti spajanja tijela koje imaju ex ante i ex post ovlasti te uvođenja mogućnosti intervencije izvršnih tijela u iznimnim slučajevima ocjena koncentracija i to samo onih koje imaju utjecaj na ekonomsku politiku države.

Na drugom panelu raspravlja se o sudskoj zaštiti u predmetima zaštite tržišnog natjecanja gdje su sudionici iz različitih radnika dali pogled na unaprjeđenja sudske nadležnosti rada Agencije. Problematiziralo se pitanje izravne nadležnosti Visokoga upravnog suda za sporove iz područja zaštite tržišnog natjecanja te je iznesena mogućnost da zakonodavac razmisli o posve novom rješenju poput osnivanja specijalnog suda (po uzoru na Njemačku) te vraćanju drugostupanjskog nadzora. a

PANEL RASPRAVA: 20 GODINA AZTN-a; DOSADAŠNJA ISKUSTVA I BUDUĆI IZAZOVI:

Je li konkurenčija postala temeljna društvena vrijednost u Hrvatskoj?

U društvu u kojem je dominantni način poslovanja još uvijek kooperacija, a ne konkurenčija, ono čime se Agencija bavi ide duboko u vrijednosti našega društva, do onoga što mi kao društvo želimo ili ne želimo biti. Možda se to najbolje može opisati kao boj između staticnog i dinamičnog, starog i novog, okoštalog i inovativnog. Stoga je stvarno pitanje je li konkurenčija temeljna društvena vrijednost u Hrvatskoj

Prvi panel je vodila Vesna Patrlj, zamjenica predsjednika Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Medunarodna konferencija kojom je AZTN obilježio 20 godina rada bila je organizirana kroz dvije panel rasprave. Jedna je bila posvećena dosadašnjim iskustvima i budućim izazovima u radu AZTN-a, a druga sudske zaštite u predmetima zaštite tržišnog natjecanja.

Prvom panelom je moderirala Vesna Patrlj, zamjenica predsjednika Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, a panelisti su bili prof. dr. sc. Siniša Petrović s Pravnog fakulteta u Zagrebu koji je izložio temu: "Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja de lege ferenda - pogled izvana". Dr.sc. Vlatka Butorac Malnar s Pravnog fakulteta u Rijeci prezentirala je svoje viđenje AZTN-a kao predvodnika primjene EU prava u

Hrvatskoj, dok je izv.prof.dr.sc. Jasmina Pecotić Kaufman s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu dala pogled unaprijed iz perspektive AZTN-a.

Neovisnost je ključni preduvjet

"Zajedničko svim panelistima je da se u svom akademskom radu intenzivno bave pravom konkurenčije i imaju veliki broj objavljenih radova s tog područja, a zajedno su i autori knjige "Pravo tržišnog natjecanja". Njihovo poznавanje rada Agencije i intenzivna suradnja s ovom institucijom čine ih pravim sugovornicima u raspravi o dosadašnjem radu AZTN-a, ali i promišljanju o njegovom pozicioniranju u budućnosti"- kazala je uvodno Vesna

Patrlj. Upravo su dobri suradnji i osobne odnose s Agencijom svi panelisti stavili u prvi plan, bilo da su, poput prof. Petrovića neko vrijeme bili i dio unutarne strukture institucije (on je u prvim godinama rada AZTN-a bio jedan od članova Savjeta, savjetodavnog stručnog tijela) bilo da su na različite načine tijekom karijere surađivali s Agencijom. Prof. Petrović se tako prisjetio prvog seminara koji je organizirao AZTN u svrhu upoznavanja poduzetnika s novim propisima i njihovoj temeljnoj svrsi, na kojem se pojavilo svega 8 tadašnjih poduzetnika. Time, i nizom drugih primjera je prof. Petrović oslikao razdoblje u kojem je AZTN počinjao s radom, na tržištu postojao cijeli niz flagrantnih povreda Za-

kona o zaštiti tržišnog natjecanja, a da adresati Zakona uopće nisu prepoznivali na koga se on odnosi niti njegovu osnovnu svrhu i cilj. Govoreći o budućnosti, prof. Petrović je za širu raspravu iznio ideju o drugačijem institucionalnom ustrojstvu za tijela koja se bave ex ante i ex post regulacijom te o uvođenju mogućnosti intervencije izvršnih tijela u iznimnim slučajevima ocjena koncentracija i to samo onih koje imaju utjecaj na ekonomsku politiku države.

Svi su panelisti u raspravi istakli važnost neovisnosti institucije, osobito finansijske i to primarno u svrhu sigurnosti u obavljanju poslova iz nadležnosti AZTN-a odnosno proračuna koji će osiguravati mogućnost stalne edukacije zaposlenika, a osobito šire javnosti. Dinamičnost promjena u pravu tržišnog natjecanja je velika i samo je educirani kadar može pratiti i primjenjivati. U tom smislu je dr. Butorac Malnar oslikala pionirsku ulogu koju je AZTN nakon potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju imao u primjeni prava EU u RH, navodeći prve primjere odluka Agencije u kojima su u tumačenju korišteni kriteriji i instrumenti iz pravne stečevine.

AZTN pionir primjene pravne stečevine

“Možda je to bilo iz nužde, ali činjenica je da je upravo AZTN tim činom otvorio cijeli niz pita-

AZTN JE BIO PRVA INSTITUCIJA U HRVATSKOJ KOJA JE U DONOŠENJU ODLUKA KORISTILA KRITERIJE I INSTRUMENTE IZ PRAVNE STEČEVINE

nja vezanih uz odnos nacionalnog i prava Europske unije. Do toga trenutka nijedna se institucija u RH nije suočila s primjenom prava EU. Na koncu je Ustavni sud dao za pravo Agenciji, naveši kako je, u situaciji kada nacionalni propisi nisu dovoljni, obvezu Agencije primjena kriterija iz pravne stečevine za što je ona

izravno nadležna” – ilustrirala je dr. Butorac-Malnar, naglasivši kako s takvim hrabrim pristupom AZTN nastavlja i dalje. Tu je tezu ilustrirala traženjem Agencije da se pokrene službeni postupak izmjene prijevoda članka 5. Uredbe 1/2003 o provedbi pravila o tržišnom natjecanju primjenom članka 101. i 102. UFEU, nakon što je uočeno da su neke odluke Visokog upravnog suda koje se odnose na rješenja Agencije, posljedica lošeg prijevoda Uredbe. Pravna posljedica tog krivog prijevoda bila je kriva primjena prava EU u Hrvatskoj.

“Agencija je na koncu uspjela ishoditi ispravan prijevod što je izuzetan uspjeh, jer je bez izmjene Zakona izmjenom krivog prijevoda bila promptno osigurati da

se EU pravo pravilno primjenjuje u RH” – zaključila je dr. Butorac. Ta je procedura bila izuzetno zahtjevna, jer se zahtjev morao argumentirati te se preko Ministarstva vanjskih poslova obratiti Europskoj komisiji koja je morala provesti svoju proceduru vezanu uz izmjenu prijevoda, a ona, među ostalim, podrazumijeva i usporedbu toga prijevoda s prijevodom na ostale službene jezike EU.

Zelimo li tržište?

Uz isticanje temeljnih vrijednosti na kojima bi se trebao zasnivati sustav provedbe pravila za zaštitu tržišnog natjecanja – povjerenju, suradnji i međusobnom poštovanju, prof. Jasminka Pecotić Kaufman se u raspravi vratila na temeljno pitanje: želimo li mi u društvu uopće tržišno natjecanje odnosno želimo li mi uopće tržište?

“Meni se čini da tu odluku još nismo donijeli, a sve dok je ne donešemo, Agencija neće biti dovoljno prepoznatljiva, a njezine

! 8 PODUZETNIKA SE POJAVAIO NA PRVOM SEMINARU O TRŽIŠNOM NATJECANJU KOJI JE ORGANIZIRAO AZTN

odлуke imat će marginalni značaj” – smatra ona. Jer, kaže, “dominantni način poslovanja u Hrvatskoj je još uvijek kooperacija, a ne konkurenčija, u gospodarstvu vlada kultura koluzije, kultura nenatjecanja. Gotovo svi kartelni slučajevi o kojima je Agencija odlučivala od samih početaka svojega djelovanja zasnivaju se na sastancima takmaka u okviru udruženja, to je uobičajeni i redoviti način komuniciranja poduzetnika. Je li to tržište? Je li to tržišno natjecanje? Kao i ostatak društva, i pravo i politika tržišnog natjecanja mogu se razvijati samo postupno, vremenom.

Nitko ne može preko noći promijeniti poduzetnički diskurs kooperacije, dogovora, suradnje i namještanja. To je diskurs koji se provlači cijelim našim društvom. Prema istraživanju Eurobarometra iz 2009., na pitanje “sviđaju li mi se situacije u kojima se natječem s drugima”, pozitivno odgovara 77 posto Amerikanaca, a samo 45 posto Hrvata. Stoga ono čime se Agencija bavi ide duboko u vrijednosti našega društva, do onoga što mi kao društvo želimo ili ne želimo biti.

Možda se to najbolje može opisati kao boj između statičnog i dinamičnog, starog i novog, okostalog i inovativnog. Stoga je stvarno pitanje je li konkurenčija temeljna društvena vrijednost u Hrvatskoj? – zaključila je prof. Pecotić Kaufman. a

PANEL RASPRAVA: SUDSKA ZAŠTITA U PREDMETIMA ZAŠTITE TRŽIŠNOG NATJECANJA

Ideje o novim rješenjima u sudskom nadzoru

O predmetima iz područja zaštite tržišnog natjecanja na VUS-u sudi šestero sudaca u dva sudska vijeća te se u tom smislu već može govoriti o svojevrsnoj specijalizaciji sudaca za te predmete

Na drugom panelu na Međunarodnoj konferenciji AZTN-a raspravljalo se o sudskoj zaštiti u predmetima zaštite tržišnog natjecanja. Raspravu je moderirao **Mario Krka**, partner u Odyjetničkom društvu Divjak, Topić&Bahtijarević.

Analizu 20 godina sudskog nadzora u sporovima za zaštitu tržišnog natjecanja uvodno je dala **doc. dr. sc. Dubravka Akšamović** s Pravnog fakulteta u Osijeku, a na panelu su još sudjelovali **Blanša Turić**, sutkinja Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, **dr. Miloje Obrađović**, Predsjednik Komisije za zaštitu konkurenčije Republike Srbije i **Andrej Matvoz**, direk-

tor slovenske Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Dilema o izravnoj nadležnosti VUS-a

S obzirom da je Ante Galić, pred-

sjednik Visokoga upravnog suda već u svojoj pozdravnoj riječi otvorio dilemu izravne nadležnosti VUS-a za sporove iz područja zaštite tržišnog natjecanja, rasprava o tome bila je i jedna

od okosnica druge panel diskusije na konferenciji. Dodatno je izravnu nadležnost u svojoj prezentaciji propitala i profesorica Akšamović navodom da u lancu zaštite tržišnog natjecanja posto-

je tri ključna aktera: poduzetnici, AZTN i sudovi. "AZTN ima široke i brojne ovlasti i bez obzira na prava koja imaju poduzetnici kao stranke u postupku pred Agencijom, AZTN je jača strana.

"Utoliko je uloga sudskog nadzora tim važnija" – smatra prof. Akšamović koja je sudski nadzor promatrala s akademskog aspekta uspoređujući iskustva nekih drugih zemalja, primjerice, zakonska rješenja iz Njemačke i Europskog suda.

Pritom se prije svega fokusirala na ekonomske analize, odnosno pitanje koliko duboko sudovi trebaju ići u preispitivanju činjenica iz utvrđenja Agencije, poglavito onih koje se odnose na ekonomske analize te imaju li sudovi uopće pravo na to. I dok utvrđenja iz odluka Europske komisije sud ima pravo preispitivati, u Njemačkoj to nije slučaj.

Zbog činjenice da ne postoji žalba na rješenje Agencije i da je postupak pred VUS-om zapravo prvostupanski postupak, problem vidi i u činjenici da stranke

ZAKONODAVAC BI, PO UZORU NA NJEMAČKI MODEL, MOGAO RAZMISLITI O USPOSTAVLJANJU SPECIJALNOG SUDA

u tužbi ne mogu izvoditi nove činjenice i okolnosti.

Diskrečijsko pravo DORH-a

Drugi problem prof. Akšamović vidi u nepostojanju drugostupanjskog nadzora zbog čega i AZTN i poduzetnici nakon odluke Visokog upravnog suda mogu samo pribjeći podnošenju zahtjeva za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti odluka pred Vrhovnim sudom.

"Taj zahtjev stranke ne mogu podnijeti izravno nego Državnom odvjetništvu koje ima diskrečijsko pravo donošenja odluke o prihvaćanju ili odbijanju zahtjeva".

S obzirom na to, prof. Akšamović je predložila mogućnost da zakonodavac razmisli o posve novom rješenju poput osnivanja specijalnog suda (po uzoru na Njemačku) koji počiva na istražnom načelu, pred kojim bi stranke u postupku imale pravo žalbe kao redoviti pravni lijek i gdje bi mogle izvoditi nove činjenice i okolnosti te drugostupanjski nadzor koji odlučuje samo o povredi prava, a ne ulazi u meritum stvari.

"Ako bi se, pak, zadržali u okviru sadašnjeg sustava upravnog sudovanja, onda bi ga se moglo modificirati na način da samo jedan od četiri upravna suda u Hrvatskoj koji sude u prvom stupnju, postane isključivo nad-

ležan za predmete iz područja tržišnog natjecanja, a da Visoki upravni sud bude drugi stupanj. Dodatno je, pak, predložila i drugu mogućnost, a to je da se u okviru jednoga suda organizira poseban odjel koji bi se bavio tim predmetima"- predlaže prof. Akšamović.

Sutkinja Turić je, na to, istakla da se VUS ne bavi samo predmetima iz područja zaštite tržišnog natjecanja nego i drugih, jednak zahtjevnih sektora te je navela da o predmetima iz područja zaštite tržišnog natjecanja sudi šestero sudaca u dva vijeća te da se u tom smislu već može govoriti o svojevrsnoj specijalizaciji.

Loše slovensko rješenje

"Od uspostave nadležnosti VUS-a (srpanj 2013.) do danas VUS je riješio 95 predmeta iz ovog područja, od čega je 56 tužbi odbijeno, 12 usvojeno, a ostali su riješeni na drugi način. Uz to je VUS odobrio 11 naloga za pro-

! 95

PREDMETA JE RIJEŠIO
VUS OD USPOSTAVE
NADLEŽNOSTI
ZA PREDMETE
IZ PODRUČJA
ZAŠTITE TRŽIŠNOG
NATJECANJA

Čelnici tijela za zaštitu tržišnog natjecanja iz BIH (Ivo Jerkić), Hrvatske (Mladen Cerovac), Srbije (dr. Miloje Obradović) i Slovenije (Andrej Matvoz)

vođenje nenajavljenih pretraga. Uz napomenu kako suci ne rade samo na tim predmetima, smatram da VUS doista žurno postupa" – navela je sutkinja Turić.

Svoja iskustva s radom na predmetima kao i sudskom nadzoru iznijeli su i šefovi srpskog i slovenskog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja.

Dok je dr. Obradović naveo kako je prednost njihove Komisije u tome što je među najmlađima u regiji zbog čega mogu

učiti na dobrim i lošim iskustvima drugih nacionalnih tijela te smatra da i tijela kroz institute prihvaćanja mjera i obveza te nagodbe trebaju razmišljati kako oni mogu rasteretiti sudove, čelnik slovenskog tijela smatra da slovenska rješenja, osobito vezano na oduzimanje mogućnosti kažnjavanja slovenskoj Agenciji, kao i u sudskom nadzoru nad radom Agencije nisu dobra te da su izravno utjecala na uspješnost rada slovenske Agencije i

pogoršanja njezine percepcije u javnosti. Andrej Matvoz je naveo da slovensko rješenje u pogledu sudskog nadzora nad odlukama iz područja zaštite tržišnog natjecanja smatra izrazito lošim i neučinkovitim.

Za razliku od slovenskog, hrvatski sustav smatra jako dobrim te je istakao kako u Sloveniji aktivno rade na promjeni i prilagodbi svoga sustava modelu koji ima Hrvatska i gotovo sve članice Europske unije. a

Europska komisija kaznila dobavljače sigurnosne auto opreme

Europska komisija kaznila je dobavljače opreme za sigurnost automobila s ukupno 34 milijuna eura zbog sudjelovanja u kartelima vezanih uz dogovaranje cijena sigurnosnih pojaseva, zračnih jastuka i kola upravljača za proizvođače automobila. Švedski poduzetnik Autoliv kažnjen je sa 8 milijuna eura, japanski dobavljači Taka-ta, Marutaka te Toyoda Gosei s 12,7 milijuna eura, 156 tisuća eura i 2,6 milijuna eura. Kako je utvrdila Europska komisija, karteli su bili aktivni u različitim razdobljima od lipnja 2004. do srpnja 2010.. Poduzetnici su redovito počeli razmjenjivati poslovne podatke nakon što su proizvođači automobila zahtijevali ponude cijena za navedenu sigurnosnu opremu. Dogovaranja poduzetnika odvijala su se uglavnom u Japanu, a zabranjeni sporazum, iako se u potpunosti provodio izvan EU, utjecao je na europske potrošače. **a**

Velika revizorska četvorka kažnjena u Italiji

Talijanska Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AGCM) kaznila je četiri najveća svjetska poduzetnika u području konzultantskih usluga i revizije (Deloitte, KPMG, Ernst & Young i PwC). Nakon što je AGCM ustavio da su ti poduzetnici koordinirali ponude za javni natječaj koji se odnosio na savjetovanje vezano uz korištenje EU fonda, poduzetnici moraju ukupno platiti 23 milijuna eura.

Predmet istrage bili su natječaji na kojima je uvijek jedan od četiri velika poduzetnika sudjelovalo sa znatno povoljnijom ponudom od druga tri poduzetnika. AGCM je pokrenuo postupak u ožujku 2016., a nenajavljenе pretrage provele su se u prostorijama talijanskih poduzetnika specijaliziranih za računovodstvo i konzalting Lattanzio, IT Audit i Cogea. Širenjem spektra istrage, AGCM se usmjerio na "veliku četvorku" te odlučio ne kazniti tri poduzetnika koja su bila predmet ne-najavljenе pretrage. **a**

Exxon Mobil i distributeri nametali fiksne cijene na Cipru

Ciparska agencija za zaštitu tržišnog natjecanja kaznila je poduzetnika ExxonMobil i njegove distributere Petrolina, Lukoil Cyprus i Hellenic Petroleum u sektoru nafte i plina s više od 20 milijuna eura, nakon što je utvrdila da su usklađeno djelovali kako bi fiksirali prodajne cijene nafte u razdoblju od 2004. do 2006. Ciparska agencija izjavila je kako su ti poduzetnici spriječili i ograničili tržišno natjecanje na tržištu goriva na Cipru. Iz odluke nije sasvim razvidno je li Exxon Mobil izravno fiksirao prodajne cijene ili neizravno, stavljajući raspon vrijednosti iz kojih onda prodavatelji mogu izabrati. Ciparska agencija već je jednom kaznila iste poduzetnike za fiksiranje cijena 2009. Međutim, Ciparski Vrhovni sud 2011. usvojio je odluku kojom je poništio tu odluku agencije zbog nedostatka kvalifikacija predsjednika agencije da usvoji odluku. **a**

Njemačka zabranila preuzimanje u sektoru prodaje ulaznica

Bundeskartellamt zabranio je koncentraciju između CTS Eventim, poduzetnika za on-line prodaju ulaznica i agencije za organizaciju koncerata Four Artists, jer bi ta transakcija mogla sprječiti konkurenčke sustave prodaje ulaznica da prodaju ulaznice te agencije. Utvrđeno je da je sustav prodaje ulaznica dvostrano tržište: dobavljači rade sa organizatorima koncerata i umjetničkim agencijama kako bi osigurali distribuciju karata putem raznih fizičkih i on-line trgovina i također prodaju ulaznice kupcima. Stav je njemačkog regulatora da bi ovo preuzimanje integriralo značajnog organizatora događaja sa CTS i time uz svoj sustav vezalo dodatne kvote od pola milijuna do milijun ulaznica. Time bi bilo otežano širenje drugih konkurenata. CTS je najveći poduzetnik za prodaju ulaznica, a budući da se preko njegovog sustava proda od 60 do 70 posto svih ulaznica, on ima vladajući položaj na tržištu. Preuzimanjem Four Artists dobio bi kontrolu nad dodatnim kvotama ulaznica i time još više ojačao svoj položaj na tržištu. **a**

Odluke AZTN-a objavljene u studenome 2017.

- [Slovenia Broadband i Nova TV - Rješenje o odbacivanju prijave namjere koncentracije](#)

- [AZTN protiv Autotransport Karlovac - Rješenje o odbacivanju inicijative](#)

- [Ministarstvo finančnoga - Prijedlog Iskaza o procjeni učinaka propisa za Zakon o platnom prometu - Mišljenje](#)

- [Ministarstvo finančnoga - Prijedlog Iskaza o procjeni učinaka propisa za Zakon o tržištu kapitala - Mišljenje](#)

- [Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije - Prijedlog Iskaza o procjeni učinaka propisa za Zakon o razvoju Grada Vukovara - Mišljenje](#)